

درباره کتاب «ناصر، آخرین عرب» در گفت وگو با مترجم اثر
سیاست مداری که اعتماد به نفس مردمش را زنده کرد

جمال عبدالناصر حسین، سیاست مدار مصری بود که از سال ۱۹۵۶ تا هنگام مرگش در ۱۹۷۰، به عنوان دومین رئیس جمهور مصر فعالیت کرد. او رهبر انقلاب ۱۹۵۲ مصر بود؛ انقلابی که به سرنگونی پادشاهی خاندان محمدعلی انجامید. سال بعد، قانون اصلاح کشاورزی را به اجرا گذاشت. در سال ۱۹۵۴، هنگامی که تلاش برای ترور ناصر به دست یکی از اعضای «اخوان المسلمین» ناکام ماند، او به این سازمان یورش برد. وی نخستین رئیس جمهور مصر، محمد نجیب، را در حبس خانگی قرار داد و خود به جای او نشست. در همه پرسی ۲۳ ژوئن ۱۹۵۶، ناصر رسماً رئیس جمهور شد. امروزه نیز ناصر در جهان عرب، به دلیل گام هایش در زمینه عدالت اجتماعی، یکپارچگی عربی و سیاست های ضد امپریالیستی، شخصیتی برجسته به شمار می رود. کتاب «ناصر، آخرین عرب، نوشته سعید خلیل ابوریش با ترجمه بنفشه شریفی خواز سوی نشر کتابسرای تندیس منتشر شده است. خبرگزاری ایبنا در واکاوی شخصیت این مبارز عرب از نگاه ابوریش، با مترجم کتاب گفت وگویی انجام داده که بخشی از آن را در ادامه می خوانید.

● **به دلیل کدام ویژگی تصمیم به ترجمه کتاب «ناصر، آخرین عرب» گرفتید؟**
● جمال عبدالناصر از برجسته ترین شخصیت های سیاسی واز کاربزماتیک ترین چهره های عرب در قرن بیستم بود. نام او با رویدادهای مهمی چون پایان نظام سلطنتی در مصر و ملی سازی کانال سوئز گره خورده است. او در سال های سرنوشت ساز ۱۹۵۲ تا ۱۹۷۰ زمام نظام سیاسی کشور را در دست داشت، دو سال پس از تثبیت اسرائیل در سرزمین های اشغالی (۱۹۴۸) و در دوره ای که شاهد رخ دادهایی چون جنگ شش روزه (۱۹۶۷)، سرنگونی سلطنت در عراق (۱۹۵۸)، آغاز جنگ داخلی یمن (۱۹۶۲)، به قدرت رسیدن قذافی در لیبی (۱۹۶۹) و دیگر رویدادهای مهم بود.

از سوی دیگر، در همان سال ها و در جریان جنگ سرد، جهان عرب به عرصه رقابت میان ایالات متحده و اتحاد شوروی تبدیل شد. از این رو مطالعه زندگی ناصر نه تنها ما را یکی از برجسته ترین رهبران سیاسی جهان عرب آشنا می کند، بلکه تصویری جامع از عواملی به دست می دهد که جهان عرب و خاورمیانه را به وضعیت کنونی شان رسانده اند.

● **در واکاوی شخصیت جمال عبدالناصر در کتاب «ناصر، آخرین عرب» به چه ویژگی های برجسته ای برمی خوریم؟ نقش او در مصر چگونه است و چه کارهای ماندگاری را در مصر به سرانجام رساند؟**

● به گفته ابوریش، ناصر مردی بود از جنس مردم و نخستین رهبر مصری که قدرتش را نه از نظام سلطنتی با قدرت های خارجی، بلکه از خود مردم می گرفت. ابوریش او را رؤیادارزی توصیف می کند که رؤیای بازگرداندن کرامت به اعراب را در سر داشت و می خواست ضمن بهره گیری از رقابت شرق و غرب، استقلال کشورش را حفظ کند.

شخصیتی که ابوریش در این کتاب از ناصر ارائه می کند، چهره ای است پیچیده، کاربزماتیک و درعین حال گرفتار تناقض های درونی. ناصر با اقداماتی چون اصلاحات ارضی، توسعه آموزش و بهداشت و اجرای پروژه های عظیمی مانند سد اسوان، مصر را وارد دوره ای تازه از مدرنیزاسیون کرد. ابوریش نشان می دهد ناصر نه تنها ساختار سیاسی مصر را دگرگون کرد، بلکه روحیه ملی و اعتماد به نفس جمعی را در مردم زنده ساخت.

● **او در جهان عرب چه نقشی ایفا کرد و در پی رسیدن به چه هدفی بود که او را محبوب قلوب اعراب کرده است؟**

● ناصر در جهان عرب فراتر از یک رئیس جمهور عمل کرد و به نماد آرمان های عربی بدل شد. هدف اصلی او، برقراری وحدت میان کشورهای عربی و رهایی آن ها از سلطه قدرت های خارجی بود.

ناصر با صدای رسا و سیاست های ضدامپریالیستی اش، غرور ازدست رفته عرب ها را بازگرداند و به آن ها احساس هویت و سرنوشت مشترک بخشید. محبوبیت او از این واقعیت سرچشمه می گرفت که مردم باور داشتند او برای آن ها می جنگد و همین باعث می شد او را نه صرفاً یک سیاست مدار، که قهرمان خود بدانند.

● **چرا عنوان کتاب «ناصر، آخرین عرب» انتخاب شده است؟**

● این عنوان برای من به عنوان مترجم، یکی از معنادارترین بخش های کتاب بود. «آخرین عرب» اشاره ای نمادین به این واقعیت دارد که ناصر آخرین رهبر عربی بود که آرمان های بزرگ عربی را نمایندگی می کرد؛ آرمان هایی مثل وحدت، استقلال، عدالت اجتماعی و مقاومت در برابر سلطه خارجی. ابوریش معتقد است که پس از ناصر، جهان عرب وارد دوره ای شد که سیاست مداران جای رهبران آرمان گرا را گرفتند. بنابراین، این عنوان نه یک توصیف تاریخی، بلکه یک داوری فرهنگی و سیاسی است که نشان می دهد چرا ناصر هنوز هم در حافظه جمعی عرب ها جایگاهی یگانه دارد.

دشمنان می خواهند جوانان ما با بزرگان ادب فارسی بیگانه باشند

اصغر داد به، استاد فلسفه اسلامی و ادبیات عرفانی دانشگاه علامه طباطبائی و مدیر گروه ادبیات دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، نسبت به تلاش هایی برای بی اعتنا کردن نسل جوان به بزرگان ادب فارسی هشدار داد. او در گفت وگو با خبرگزاری مهر اظهار کرد، در سخنرانی های متعدد و پیام هایی که به مردم منتقل کرده ام، همواره نسبت به این روند هشدار داده ام. به باور او «برخی جریان ها تلاش می کنند کاری کنند که جوانان ما با بزرگان ادب

خادم «سوموی گاوها»، «نیروی خشونت پرهیزی»، «در دل جنگل» و «اخلاق هوش مصنوعی» از تازه های نشر

ایران هستند که در ادامه به معرفی کوتاهی از آن ها می پردازیم. این آثار را به ترتیب نشرهای ماهی، برج، پیدگل و کرگدن منتشر کرده اند. یاسوشی اینونه در زمان کوتاه

قفسه

«سوموی گاوها، تصویری موجز اما دقیق از ژاپن و مردم آن کشور پس از جنگ جهانی دوم ترسیم کرده است. جودیت باتلر در

نصاها و تردیدهای یک جامعه پس از جنگ

«سوموی گاوها» رمان کوتاهی است از یاسوشی اینونه. از نویسندگان شاخص ژاپنی که نخستین بار در سال ۱۹۴۹ منتشر شد. اینونه در این اثر تضادهای اخلاقی، اجتماعی و سیاسی ژاپن پس از جنگ جهانی دوم را به نمایش می گذارد. آواز خلال به تصویر کشیدن یک رویداد ساده، اما پرتنش -نبرد گاوها- به نقد مفاهیم قدرت، سودطلبی، اخلاق و بی اعتمادی اجتماعی می پردازد. ناشر در معرفی این اثر نوشته است: «داستان سردبیر روزنامه ای کوچک که تصمیم می گیرد همه چیزش را - از جمله رابطه سه ساله با دلداده اش را- به خطر بیندازد و در ورزشگاه بیسبال مسابقه ای ترتیب دهد برای نبرد گاوها. حکایت ساده ای از بلندپروازی و جسارت تجاری و سرانجام بدبینی و پوچ انگاری، که انگار مصداق حال و هوای کشوری است که هنوز نمی داند از شکست گریزی هست یا نیست».

در این رمان کوتاه شخصیت ها در طول داستان با سوالاتی اخلاقی درباره مسئولیت فردی، قدرت و تأثیر تصمیماتشان روبه رو می شوند و اینونه به طور دقیق با تردیدهای انسانی برخورد می کند. اخلاق و مسئولیت فردی در موقعیت های بحرانی، تضاد سنت و مدرنیته و تأثیر آن بر تصمیم گیری های فردی و اجتماعی، نقد ساختارهای قدرت، بازار و سودجویی که به ظاهر بی ارتباط با افراد روزمره هستند، اما در واقع بر زندگی آن ها تأثیر می گذارند و تأثیر احساسات شخصی و روابط عاشقانه بر کار و تصمیم های حرفه ای محورهای اصلی این اثر است که در یک روایت نسبتاً آرام و بالایه های طنز تلخ پیش می رود.

همان طور که اشاره شد این اثر سال ۱۹۴۹ و چهار سال پس از پایان جنگ جهانی دوم منتشر شد؛ دوره ای موسوم به «دوره اشغال» (Occupation Period) که زمان بسیار حساسی برای ژاپن بود و این کشور تغییرات عمیق سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را تجربه می کرد.

نبرد گاوها رانمادی از کشمکش برای بقادر ویرانی پس از جنگ، تضاد سنت و مدرنیته، ابزاری برای کسب سود و سرمایه و خشونت های پنهان و آشکار در آن دوره دانسته اند. در مجموع، اینونه از طریق «سوموی گاوها» تابلویی دقیق و ظریف از ژاپن در یک نقطه عطف تاریخی ارائه می دهد. او نه تنها وقایع بیرونی، بلکه درگیری های درونی و اخلاقی انسان ها را در مواجهه با ویرانی، بازسازی و تغییرات عمیق اجتماعی به تصویر می کشد.

سوموی گاوها

نوشته یاسوشی اینونه

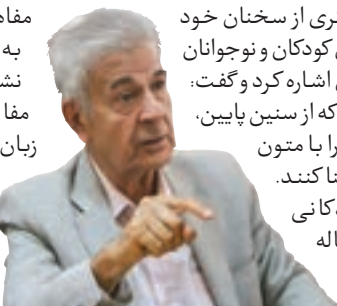
ترجمه علیرضا شفیعی نسب

نشر ماهی، ۱۴۰۴

۱۱۲ صفحه

۲۸۰ هزار تومان

فارسی بیگانه شوند. دشمن این را می خواهد و وظیفه ما این است که اجازه ندهیم چنین اتفاقی رخ دهد.» داد به در بخش دیگری از سخنان خود به راه های آشنا کردن کودکان و نوجوانان با میراث ادبی ایران اشاره کرد و گفت: بهترین راه این است که از سنین پایین، خانواده ها کودکان را با متون کلاسیک فارسی آشنا کنند. او تأکید کرد: کودکانی که چهار یا پنج ساله هستند و هنوز

ذهنشان به طور کامل شکل نگرفته، اگر روزانه چهار یا پنج دقیقه جمله ای از گلستان یا بیئی از بوستان سعدی یا غزلی از حافظ پشتونند، این مفاهیم در ذهنشان ماندگار می شود. به گفته این استاد ادبیات، تجربه نشان داده است که این روش در انتقال مفاهیم اخلاقی و زیبایی شناختی زبان فارسی به نسل جدید بسیار مؤثر است. داد به افزود که خود نیز سال هاست از همین شیوه بهره می برد و نتیجه آن را به روشنی مشاهده کرده است.

نگاهی به ۴ کتاب از تازه های نشر

از ژاپن پساجنگ تا انقلاب دیجیتال

تازه ترین اثر خود، «نیروی خشونت پرهیزی»، خشونت را موضعی اخلاقی-سیاسی فعال و قدرتمند دانسته است. جان یورک نویسنده

هنر شناخت داستان گيرا

تقریباً سالی نیست که کتابی درباره داستان نویسی وفوت و فن آن منتشر نشود. هر چند نگرانی هایی درباره ریزش مخاطبان داستان و رمان مطرح شده و می شود، اما داستان گویی هنوز فنی است که مخاطبان پرشماری دارد. اگر از شمار کتاب خوان ها کم شده بر شمار کسانی که سریال و فیلم می بینند، افزوده شده است و دنیای تصویر هم سخت محتاج داستان گویان قدر است.

«در دل جنگل» از تازه ترین آثار در حوزه آموزش داستان نویسی است که منتشر شده است. این کتاب نوشته جان یورک، نویسنده و فیلم ساز است. در وب سایت او در معرفی کتاب آمده است: «این اثر (در دل جنگل) به عنوان متن پیشرو بریتانیایی در زمینه ساختار روایی شناخته می شود. [...] جان یورک استدلال می کند که همه داستان ها از یک طرح اولیه مشترک پیروی می کنند - زیرا آن ها منعکس کننده نحوه درک مغز انسان از جهان هستند. داستان سربایی به طور ذاتی در ادراک انسانی ما نهفته است. ما نمی توانیم داستان نگوییم و همه ما به طور غریزی توانایی این کار را داریم. در این کتاب جان یورک به شیوه ای بسیار نوآورانه تحلیل می کند که چگونه و چرا این طرح اولیه کار می کند. این تحلیل بر اساس ده ها سال تجربه او نه تنها در مطالعه و تدریس ساختار داستان پنج پرده ای است، بلکه از تجربه او در ساخت فیلم و درام تلویزیونی که میلیون ها نفر در سراسر جهان تماشا کرده اند، نشئت می گیرد.»

پیدگل، ناشر این اثر به فارسی نیز در معرفی کتاب نوشته است: «ما داستان می گوئیم تا زچند و چون زندگی سر در بیاوریم، اما چرا مجذوب این روایت می شویم و آن دیگری چنگی به دلمان نمی زند؟ از اسطوره های کهن گرفته تا محبوب ترین رمان ها و فیلم های امروزی، داستان های ماندگار از دل ساختاری سر برمی آورند که بازنمایی از تجربه های زنده و واقعی ماست. [...] جان یورک، نویسنده و سازنده بسیاری از سریال های تلویزیونی نام آشنا، با رجوع به انواع و اقسام نمونه ها، از هملت گرفته تا سوپرناتور، از فیلم نامه گرفته تا نمایشنامه، رمان، گزارش های ژورنالیستی و حتی نقاشی، پرده از الگوهای جامع و جهان شمولی برمی دارد که در دل ماندگارترین روایات ها نهفته، الگوهایی که درکشان کلید خلق داستان هایی است که نه تنها مخاطب را سرگرم می کنند، بلکه عمیقاً او را تحت تأثیر قرار می دهند.»

در دل جنگل

نوشته جان یورک

ترجمه علیرضا شفیعی نسب

نشر پیدگل، ۱۴۰۴

۳۶۴ صفحه

۵۵۰ هزار تومان

پرهیز از خشونت به عنوان یک کنش

«نیروی خشونت پرهیزی» که سال ۲۰۲۰ منتشر شده است به بررسی دوباره مفهوم عدم خشونت می پردازد و آن را از یک ایده صرفاً اخلاقی یا مذهبی، به یک موضع اخلاقی-سیاسی فعال و قدرتمند تغییر می دهد. باتلر در این اثر به دنبال آن است که عدم خشونت را به عنوان یک نیروی فعال و سازنده، نه یک انفعال، معرفی کند. در پشت جلد ترجمه فارسی کتاب آمده است: جودیت باتلر معتقد است خشونت پرهیزی در واقع موضعی اخلاقی در میانه میدان سیاسی است، اما اغلب به اشتباه عملی منفعلانه یا اخلاقی فردگرایانه برای پرهیز از زور به رو شدن با اشکال موجود قدرت تعبیر می شود. او می گوشت نشان دهد که اخلاق خشونت پرهیزی تنها زمانی معنای پیدا می کند که با مبارزه ای سیاسی و گسترده برای برابری اجتماعی پیوند خورده باشد.

باتلر با تکیه بر نظریه های فوکو، قانون، فروید و بنیامین نشان می دهد که چگونه ممنوعیت خشونت معمولاً شامل جان های «در خور سوگ» نمی شود و چگونه «توهم های نژادی» خشونت های دولتی و رسمی را توجیه می کنند. این جنبش ها ادعاهای اخلاقی خود را بر مبنای درک وابستگی متقابل زندگی ها و ارتباط آن با برابری اجتماعی و سیاسی شکل می دهند. باتلر در نیروی خشونت پرهیزی از ما می خواهد تا درباره اخلاق مقاومت بازنگری کنیم و امکانات بالقوه خشونت پرهیزی را در مواجهه با بی عدالتی های نظام مند توضیح می دهد. تحلیل تیزبینانه باتلر از خشونت پرهیزی چهارچوبی حیاتی برای درک پیچیدگی های اعتراض و همبستگی در دنیای امروز ارائه می دهد.

پرهیز از خشونت به عنوان یک نیروی فعال، پیوند پرهیز از خشونت با برابری اجتماعی و عدالت، نقد فردگرایی و گسترش مفهوم خشونت، نژادپرستی و خشونت دولتی و مقاومت در برابر انحصار خشونت از مهم ترین مضامین این کتاب است.

این کتاب تأثیر زیادی در مباحث معاصر درباره عدالت اجتماعی، مقاومت و فلسفه سیاسی داشته است. باتلر با این اثر، عدم خشونت را از حاشیه های مباحث فلسفی و سیاسی به مرکز توجه می آورد و آن را به عنوان یک استراتژی قدرتمند و اخلاقی برای تحول اجتماعی و مبارزه با انواع سرکوب با تعریف می کند. او نشان می دهد که عدم خشونت، به جای انفعال، نیاز به شجاعت، آگاهی و تعهد به عدالت دارد.

نیروی خشونت پرهیزی

نوشته جودیت باتلر

ترجمه محدثه واضعی فرد

نشر برج، ۱۴۰۴

۱۹۲ صفحه

۲۸۵ هزار تومان

مدیر روابط عمومی سازمان اسناد و کتابخانه ملی:

کتابخانه کامران فانی به مردم اهدا شد

به کما رفت تا اینکه روز گذشته (شنبه ۲۲ آذر) به رحمت خدا رفت. مدیر روابط عمومی کتابخانه ملی بیان کرد: متأسفانه بیماری او پیشرفت کرده و او افزود: تا حدی که اوضاع عمومی آقای فانی رو به بهبود بود، در بیمارستان بستری بود و چون محلی برای زندگی نداشتند و یکی از اقوام دورش خانه او را مصادره کرده بود، به خانه سالمندانی در شهرک غرب منتقل شد. اما متأسفانه مدیریت آنجا هم چندان جالب نبود و رسیدگی مناسبی انجام نشده بود. مجدد به بیمارستان منتقل شد، اما خد در اثر بیماری آلزایمر دچار مشکل بلغه شد، ریه هایش عفونت کرده بود، دوبار سلبه مغزی کرده و خون لخته شده بود و به هر حال

کتابخانه شخصی کامران فانی به سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران اهدا شد. احتمالاً بخشی از این کتاب ها در مراسم یادبود این چهره فقید به نمایش درمی آید. مهشید برجیان، مدیر روابط عمومی سازمان اسناد و کتابخانه ملی، در گفت وگو با ایسنا با اشاره به وضعیت کامران فانی در ماه های اخیر گفت: ایشان به علت بیماری آلزایمر توسط اقوام خود در سرای سالمندان نه چندان مناسبی در کرج بستری شده بود. زمانی که این موضوع رسانه ای شد، متوجه آن شدیم، زیر حدود شش سالی بود از ایشان بی خبر بودیم. در این مدت حتی آقای دکتر امیرخانی، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی، بارها با آقای فانی تماس گرفته و برایش کتاب برده بود. اما اجازه نداده بودند که ایشان را ببیند و با او صحبت و ملاقات داشته باشد. زمانی که متوجه بستری شدن او در سرای سالمندان شدیم، با هماهنگی دکتر حسین کرمانپور،

صاحب خبر

او توضیح داد، خانه متعلق به کامران فانی، در دوره وزارت آقای مسجد جامعی، دوران ریاست جمهوری آقای خاتمی به ایشان هبه شده بود. گویا خانه را با وکالت توانسته بودند از کامران فانی بگیرند. این خانه ارتباطی با کتابخانه ملی ندارد. زمانی که خانواده فانی متوجه شدند کتاب ها را نمی توانند بفروشند، با ما تماس گرفتند و گفتند ما را برای فروش گذاشته ایم و کتاب ها را ببرید. اما همکاران ما در بخش اداره کل فراهم آوری به سختی توانسته بودند به خانه او بروند، زیرا کسی که کلید دستی بود در را باز نمی کرد و بعد هم به همکاران ما گفته بود وقت زیادی ندارید و همکاران ما با عجله کتاب ها را بدون فهرست کردند. کارتن کرده بودند. حدود ۶ هزار و ۵۶۹ جلد کتاب بود که به کتابخانه ملی آورده ایم و در قسمت اهدایی کتابخانه ملی، فضایی به کتابخانه ها و اختصاص داده خواهد شد.